

Affindelse. Det maa man vel lægge Mærke til, at, naar man gaaer ind paa et Lovforslag som det foreliggende, saa gjør man ikke Andet end hjælper samtlige Bestyrere ud af det — det er maaskee et strengt Udtryk — trodsige Forhold, hvori de have stillet sig ligeoverfor Loven, ved i en saa lang Narrække at have siddet den overhørige. Hvorledes er Rescriptet af 1809 fremkommet? Regjeringen har været i en Slags Fortvivlelse ved at see, at den i en saa lang Tid ikke var bleven adlydt, og ikke selv havde havt Mod til at gjøre sig adlydt ligeoverfor den mægtige Klasse, som i denne Retning mere styrede Landet end Regjeringen selv, ligeoverfor de Bestyrelser af offentlige Stiftelser, som efterhaanden fremkom og gjorde sig gjældende, det er Betydningen af Rescriptet af 1809. Dernæst siger det ærede Medlem, at i Aaret 1822 blev dette Rescript taget tilbage og af hvilken Grund? Fordi man, saavidt jeg forstod ham, ikke kunde bringe den Priis ud af Godsset ved det offentlige Salg, som man ventede, det vil altsaa sige, at man gjorde endnu engang et Forsøg til Gavn for Stiftelserne, medens man paa ingen Maade har kaldt Rescriptet af 1813 tilbage, men det stadig staaer som den herskende Tanke, at Regjeringen derigjennem vil komme til at udbrede Selveiendom eller, som her er Spørgsmaal om, Arvesætte. Saaledes ligger Sagen for og derfor ere ogsaa Taxationerne fuldkommen berettigede, ja endog nødvendige; thi det skal ikke afgjøres, hvor høi en Priis der kan bringes ud af disse Eiendomme, men det skal afgjøres, hvilken Priis der skal bringes ud deraf, saaledes at begge Parter kunne være tjente dermed, saa at Bonden kan være holden derved og Stiftelsen ikke tabe Noget. Naar nu det ærede Medlem mener, at Stiftelserne, efterat Taxationen er foregaaet, skulde kunne beholde den Ret at sige: Vi ere ikke tilfredse med den ansatte Kjøbesum, saa maa jeg gjøre opmærksom paa, at Stiftelserne staae i en ganske anden Stilling ligeoverfor Taxationen end den vedkommende Almue i Almindelighed. Stiftelsernes billige Forlangende er jo defineret igjennem de Afgifter, de have, og Alt, hvad de faae udover dem, er en Forøgelse udover hvad de billigviis kunne vente. Dersom man ved Taxationen kom

til at fastsætte en lavere Afgift, end de hidtil have havt, saa kunde de begynde at klage, og dog, dersom en saadan lavere Ansættelse maatte skee, for at Landboen kunde blive holden derved, saa var det nødvendigt, at det skete, thi Stiftelserne bestode for Diebliffet disse Eiendomme kun under den Forudsætning, at Bonden kan være holden ved Stederne. Naar det ærede Medlem ikke har kunnet gaae ind paa Slutningsbestemmelsen i den 1ste Paragraph, saa troer jeg det maa ligge deri, at han har misforstaaet den. Loven disponerer over alle offentlige Stiftelsers og beneficeret Gods i Almindelighed, men den gaaer ud fra den Forudsætning, at der i enkelte Tilfælde kan opstaae Tvivl, om Godsset skal betragtes som offentlig Stiftelse eller ikke. Dersom Loven nu ikke gav Ministeriet den Ret, som her er fastsat, til at suspendere Salget og til at standse Lovens Indvirkning, saa maatte det skee ved en provisorisk Lov. Nu faaer Ministeriet derimod efter Loven en saadan Ret, og hvad betyder den? Hverken meer eller mindre end at lade Bestemmelserne i det specielle Tilfælde afgjøre ved Lov. Derved sættes den ministerielle Myndighed ikke i mindste Maade tilside, thi Ministeriet, som raader Kongen, vil ogsaa være istand til at tilraade at nægte en saadan Lov; Spørgsmaalet bliver i de enkelte Tilfælde henlagt under den lovgivende Magts og ikke under Domstolenes Afgjørelse. Naar det ærede Medlem siger, at der i Loven maatte nævnes, hvilke Stiftelser Bestemmelsen gjælder, saa troer jeg ikke, at dette er nødvendigt; Bestemmelsen omfatter alle offentlige Stiftelser, nemlig alle de Stiftelser, som ligge under Regjeringens specielle Tilsyn og Baretægt, og fremfor alle dem, som ere erigerede af selve Kongerne. Naar man vil gjennemgaae Stiftelsernes Crectionspatenter, vil man faae at see, at en stor Deel af dem, om hvilke man bilder sig ind, at de have en meget privat Charakter, slet ikke have den, ja, der er endog saa enkelte af dem, som man forestiller sig at være private, men som ere aldeles kongelige, stiftede af Kongerne, — og alle disse Stiftelser ere forstaaede under Loven. — Det kunde aldrig falde mig ind at sige, at det er de og de Stiftelser, paa hvilke Loven skal